

Az emberi test tizenkettessége a 12 világnézettel és a 12 zodiákusjellel kapcsolatban

A Teremtés könyvében utalás van arra, hogy az ember „Isten képmására és hasonlatosságára” teremtett. A paradicsomi állapotban elválaszthatatlan kapcsolata volt az Istennel, az Ő jelenlétében élt. A bűnbeesés után az ember „bőrruhába lett öltöztetve”, vagyis az Istentől elkülönültté, saját fizikai testébe zárttá vált. Isten képmása az emberben elhomályosult. Krisztus golgotai áldozata helyreállította az emberkép tisztaságát, Krisztus megváltotta Ádám és Éva eredendő bűnét. Vagyis az ember fizikai testhez való viszonyának meg kell változnia.

Rudolf Steiner különböző előadásciklusaiban rámutatott arra a kapcsolatra, amely egyrészt a Zodiákus 12 jelét a 12 világnézettel, másrészt a Zodiákus 12 jelét az ember testének 12 részével összeköti. Ebben a tanulmányban arra törekszem, hogy megmutassam, milyen kapcsolat van egy testrész és azon világnézet között, amely a test e részének szellemi átélése közben keletkezik. A materialista orvoslás az embernek csak a fizikai testét veszi számításba, és nem tesz fel kérdést a testnek és a test részeinek szellemi értelméről. Pedig a világnézetünk kezdetben testi tapasztalatból, a testünk szellemi-lelki módon való átéléséből alakul. Ebben a kutatásban segít nekünk az orosz nyelv, és a nyelvnek különösen azok a frazeológiai* fordulatai, melyek feltárják az emberi test titkait.

Kezdjük a vizsgálatunkat a fejjel. Gyakran hallhatjuk, hogy egy emberről ezt mondják: „világos fejű”, „egy fej az jó, de kettő még jobb” [≈több szem többet lát], „úr nélkül a fejben” [bolond fejjel], „beteg a fejére nézve” [eszement], „a fejével valami nincs rendben” [fejét veszti]. Ezek és más fordulatok alakilag az ember fejéről szólnak, le lehet őket fordítani idegen nyelvre, de aszó szerinti értelmük egy külföldi számára nem válik világossá. Hiszen itt nem a fizikai fejről van szó, hanem az embernek a gondolkodási képességéről. Mi célból adott az ember számára a gondolkodási képesség? A világ megismeréséhez és az önismerethez. Mi ad nekem megismerést és önismeretet? Az ideák, ideálok, melyek teremtő erővé válhatnak bennem. A növény és az állat saját fejlődéséért nem vállal személyes felelősséget. Az ember viszont egy meghatározott életkortól személyes felelősséget vállal a fejlődéséért és az ideáljaiért. A Kos világnézete, az idealizmus a fej szellemi értelmének megtapasztalásával kapcsolatos. Ha az emberben az ideálok meghíúsulnak vagy helytelenül formálódnak, szélütés [stroke] vagy időszakos migrének lehetségesek.

„Bikanyakú” – így beszélnek az erős testfelépítésű és széles, erős vállú férfiról. Miért éppen „bikanyak”, és például nem lónyak vagy elefántnyak? A bika minőségei: munkaszeretet, állhatatosság és nyakasság a célok elérésében, erős testalkat. Ugyanakkor egy nőről lehet azt mondani, hogy „nyaka mint a hattyúé”. Ez egy különösen vékony, kecses, bájos nyak. Még ezt is mondják: „kitöröm a nyakadat”, „nyakon csaplak”, ami fenyegetést jelent a másik ember számára, s ez alatt fizikai hatást értenek, amely megfosztja a másikat attól, hogy gondolkodjék és cselekedjen. Az ember testében a nyak egyesíti a fejet és a törzset. Lehetőséget ad a fej számára, hogy különféle mozdulatokat, fordulatokat hajtson végre. Az ember a „bikanyak” és a „hattyúnyak” polaritásában, a merevség és a túlzott hajlékonyság között él. A nyak értelme egyrészt az ideáljaink valóságba juttatása, másrészt pedig más ideáloknak a miénkbe való juttatása. „Úgy jut el hozzá minden, mint a zsiráfhoz” nemcsak a zsiráf hosszú nyakára utal, hanem arra a hosszú útra is, amelyet bejárnak az emberben a benyomások és tapasztalatok, mielőtt megéri azokat. Az ideálok és a realitás közötti kapcsolat az ilyen embernél elgyengült, túlzottan hajlamos belső világába merülni. A nyak „megfékezi” a fejet az önálló, izolált léttől, és „megfékezi” a testet az értelmetlen, csupán természeti léttől. A nyak területén található a gége, amely részt vesz a beszéd keletkezésében, a beszéd

*Frazéma: állandósult szókapcsolat. Frazeológia: a nyelvészet azon ága, mely a frazémákkal foglalkozik. [a ford. megj.]

pedig lehetővé teszi az ideáljaink kifejezését és testet öltését. A gége, a nyak területének betegségei – az ideálok és a valóság közti szétszakadás tünetei. A Bika világnézete a racionalizmus. A racionális ember keresi az ideálok valóságba ültetésének legjobb útjait.

Az orosz nyelvben, de más nyelvekben is kifejezések sokasága található, melyekben a kezet említik: „kézbe csapni” [lezárni az alkut], „segítő kezet nyújtani”, „kezet emelni valakire”, „meg van kötve a keze”, „szabad kezet adni”, „kezek leengedése” [=elveszíteni a motivációt] stb. Van-e ezekben a kifejezésekben valami közös, ami a „kéz” szó szellemi értelmére vonatkozik? Feltételezem, hogy ennek a szónak az egyik legfontosabb értelme: rámutatni arra a kapcsolatra, amely a kezek segítségével jön létre az emberek között. Csak a kezek segítenek számunkra meleg, szívbeli sőt intim kapcsolatot létrehozni a másik emberrel. Másrészt a kezek válhatnak a másikkal való viszony teljes megszakításának okává. Kézrel lehet ütni, pofon vágni, hátba csapni. Ezen kívül a kezek segítenek a beszédben, amikor gesztikulálok, könnyebben eljuttatom a gondolataimat a hallgatónak. Egy kiegészítő vizuális kapcsolat a beszélő és a hallgató között. A beszédet, a szót ők csak hallják, a gesztusokat pedig látják és belsőleg átélik. A kezeknek még egy aspektusa a két kéz és tíz ujj, a számolás tízjegyű rendszerének alapja az emberben, az ember fizikai testébe helyezett szám. Így érthető, hogy az Ikrek világnézete, a matematizmus, miért kapcsolatos a test egy részével, a kezekkel. A kézbetegség annak tünete, hogy az ember túlzottan számító a másokkal való viszonyban, manipulálni törekszik, nem pedig mély kapcsolatokat kiépíteni az emberekkel.

Lépünk át a test következő részéhez, a mellkas bordáihoz, vagyis a szó szélesebb értelmében a csontokhoz. „Csak csont és bőr” – ezt mondják az erősen kimerült, halálhoz közeli emberről. Baba-jaga, a csontlábú közel áll a másvilághoz. „Koscsej [Csontos], a halhatatlan” – egyenes utalás a csontokban ható különleges erőkre. A csontokban folytonosan új vér keletkezik. Maga a „csontvelő” kifejezés mintha a csontokban működő gondolkodási erőkre utalna. Csak a csontokban nem maga az ember, hanem azok a szellemi lények gondolkodnak, akik megteremtik a vért, az emberben az Én hordozóját. A csontok szellemi értelme: utalás az emberben működő halálerőkre és a halált legyőző feltámadási erőkre. A csontok a Rák hatása alá tartoznak, és a materializmus világnézettel állnak kapcsolatban, amely a XIX. és a XX. században terjedt el széleskörűen. A materializmus a csontokat, a világ holttestét tanulmányozza a szó szoros értelmében. De a halál megtapasztalása nélkül nem lehet eljutni a feltámadáshoz. A szklerózis, a csontosodás, az élet és a rugalmasság elvesztése – ezek a materializmust valló ember betegségei.

A Zodiákus következő jele az Oroszlán és a testi szerv a szív. Egy ember lehet nagyszívű, jószívű, forró szívű, hideg szívű, kőszívű, kegyetlen szívű. Néha mondják egy emberre, hogy „szívtelen”, Érthető, hogy nem a fizikai szervről van szó. Magának a szónak az etimológiája az egész emberi lény közepének, centrumának kezdeti értelmére utal [сердце: szív; середина: közép]. Istent és a másik embert szeretni csak teljes szívvel lehet. Sem a fej, sem a kéz, sem a láb nem képes erre. A szív a magasztos szeretet szerve. Ha az ember nem találkozik életében szeretettel, közömbössé, másokat irigylővé válhat. A szív, mely nem válik a szeretet szervévé, megsérül, ami végül infarktushoz vezet. „A szívnek teljességéből szól a száj” [Lk. 6,45]: a szívből, a szeretetből születnek az igaz, élő szavak, melyekkel a másik emberekhez fordulunk. A fej a szív részvétele nélkül halott, hideg gondolatokat szül. A szeretet pedig megnyitja az embernek a külvilág megismerésére irányuló érzéseit, és mindent új fényben kezd látni. Szeretet nélkül nem lehetséges a valóság észlelése. Teljesen törvényszerű, hogy az Oroszlán világnézete a szenzualizmus.

Az egyházi szláv nyelvben a „gyomor” [„живот”] szó „életet” jelent. Csak a modern orosz nyelvben kezdte az embernek azt a részét jelenteni, melyben a táplálék emésztése történik. De amikor azt mondjuk, hogy „nem kímélve a gyomrát” [≈önzetlenül, nem kímélve az életét, a tulajdonát], akkor pontosan az életet értjük alatta. Érdekes, hogy az ember az élő táplálékot: a növényit és az állatit megöli, feldarabolja, feloldja és megemészti. Az, ami halottá válik, a gyomorban az embernek átadja a saját életerejét. Ilyen módon a gyomor nem a növények és az állatok külső életére utal, hanem az ember belső életére, mely közös részvevője az egész élő világnak. Úgy ismerjük meg az élő, ha halottá tesszük. A krónikus

gyomorbetegség annak tünete, hogy az ember nem kellőképpen tudatosítja a belső életét, vagy annak, hogy a belső életet nem kívánja fejleszteni. A Szűz világnézete, a fenomenalizmus, a jelenségek és tárgyak belső lényegébe való behatolásra utal.

Tovább haladva az ember testének alsóbb részeihez jutunk. Kezdjük a medencével és a csípőízületekkel. A medence a lábak és a törzs határán található. A lábakat úgy lehet elképzelni, mint két oszlopot, két támaszt, melyek a felső embert viszik. Az ezen támaszoktól, lábaktól különböző okok miatt megfosztott ember kénytelen az életében mások segítségével reménykedni, kénytelen másokban támaszt keresni. A lábak és a csípőízületek segítenek az embernek az egyensúlyt megtapasztalni függőleges helyzetben, megvédik járás és futás során az eséstől. „Elvesztette a támaszát” – ezt mondják arra az emberre, aki elvesztette az életben az egyensúlyt, aki nem találja magában a belső gerincet. A gyermek először 1-2 éves korára tapasztalja meg testileg a medence területén az egyensúlyt, s ez a testi tapasztalat segít neki, hogy későbbi életében egyensúlyhoz, az ellentétek kibékítéséhez jusson. A Mérleg világnézete a realizmus. A realitásban élő embernek van támasza a világban, kénytelen kompromisszumokra jutni. A Mérlegek számára veszély a felszínes ítélet, a megbékélés vágya anélkül, hogy behatolna a konfliktus lényegébe. A probléma állandó elkerülése a megoldása helyett mozgásszervi megbetegedésekhez vezethet.

Forduljunk most a Skorpió jeléhez, amely a nemi szervekért felel. Maga a nemiséggel kapcsolatos „nem” szó [oroszul: „пол”] a „fél”-re [половина], a nem teljességre utal. Az ősi mítoszok androgün, férfi-női emberről mesélnek, amely egyszer férfivá és nővé lett szétválasztva. Azóta ezek a felek egymást keresik, hogy egyetlen egészt alkossanak. Valójában sem a férfi, sem a nő nem jeleníti meg a tökéletes ember alakját. Csak a férfi és a nő találkozása ad lehetőséget a gyermeknek, hogy megszülessen, és folytassa a fajt. A Bibliában ez áll: „És Ádám megismerte Évát”. Az, ami a férfi és a nő között végbemegy, ideális esetben egy kölcsönös megismerést és önmegismerést jelent. Ez a megismerés mélyé és intimmé válik, úgyhogy „lesznek ketten egy testté”. Ha nem történik megismerés, akkor tudattalan szenvedélyek és ösztönök hatnak, melyek különféle nemi betegségeket idéznek elő. A Skorpió világnézete a dinamizmus. Ez a világnézet a nemek közti viszonyok állandó fejlődésére utal. Ha nincs fejlődés, akkor a Skorpió mérgező fullánkja hat, a viszonyok zárt körben mozognak. Az embert csak a másiknak és önmagának az igazi megismerése új szintre emeli, megszabadítja, a Skorpiót Sassá alakítja.

Az ember testének következő része a comb. Ez a láb felső része, melyben különösen jól észre vehetők az izmok. Az akaratunk az izmoknak köszönhetően tud hatni. Végtagjaink az akarat hatásának közvetítői. Rudolf Steiner utal arra, hogy a Nyilas zodiákusjelet az ősi időkben az emberek a vadászat védelmezőjének tartották. „Az ember a Nyilasnak köszönheti a vadászlétet”. Mit tesz a vadász? Mindig célirányosan cselekszik: látja az áldozatot, megcélozza és lő egy bizonyos távolságról, a vadásznak sokat kell futnia, a combok lehetővé teszik számára, hogy megtapasztalja a rugalmasságot az izmok rövidülésének és megnyúlásának árán. Hasonló rugalmasság keletkezik a nyílból vagy csúzlívból való lövéskor is. Látható, hogy a combok a cél elérésében való állhatatosságra mutatnak. A Nyilas világnézete a monádizmus. A vadász követi a mozgó célt. Az élőlényekre mint önmagukban zárt monádokra tekint. A combok területén keletkező problémák annak tünetei, hogy az ember nem állít maga elé méltó célokat, vagy nem kellőképpen aktív azok elérésében.

Az orosz nyelvben található olyan fordulatok, melyekben a térdről van szó. Ezt mondjuk: „térdre esni”, „térdelő helyzetből felállni” [=talpra/lábra állni], „térden állva”. Az emberek az ősi időktől fogva térdre ereszkednek valami magasztosnak – a királynak, a papnak, a bálványnak – a jelenlétében. A mi korunkban is térdet hajtanak az imában, az isteni jelenlétben való alázatosságot átélve. Amikor pedig az ember „térdelő helyzetéből feláll”, emberi méltóságra tesz szert, megszabadul a rabságból. Alázat és méltóság – ebben a polarításban hatnak a Bak erői. Ennek a jelnek a világnézete a spiritualizmus. A szellemi világ megismerése alázatot szül az emberben a Kozmosz titkai iránt, és a Kozmoszt mint szellemi

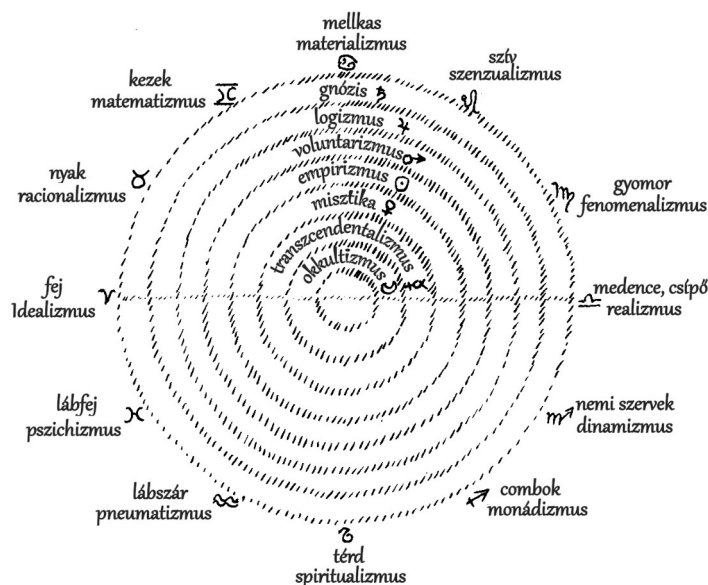
lényt méltósággal övezi fel. A térd betegségei arról tanúskodnak, hogy az ember túlságosan büszke magára, vagy helytelenül éli át az alázatot, összetéveszti azt a vak engedelmességgel.

Ereszkedjünk lejjebb, a lábszárhoz, a lábhoz. Ezt mondjuk: „teljes lábból futni” [=teljes erőből futni, lábat nem kímélve futni], „szedd a lábad” [=indulj el], „magától viszi a lába”, „egyik lábad itt, a másik ott”, „be ne tedd ide a lábad”. Ezekben a frazémákban a mozgás ideája kapcsolódik a lábhoz. A térben való áthelyezkedések. A mozgás kapcsolatban áll az étellel, a növényben, az állatban és az emberben ható étererőkkel. „Földműves létét az ember a Vízöntőnek köszönheti”, mondja Rudolf Steiner „Az ember és a csillagok” c. ciklusának 1921. október 28-i előadásában*. A földön dolgozó ember közvetlenül megfigyeli a növekedést és az éteri erők hatását a növényben. A Vízöntővel kapcsolatos a pneumatizmus világnézete. Az egész világot élőnek, éteri áramlatokkal telinek tekinti. Ha az ember mozgásszegény életmódot vezet, a lábak ödémájának veszélye fenyegeti. A lábak térbeli mozgásra hivatottak, az éteri erők az időben hatnak. A pneumatizmus ezeknek az éteri erőknek a hatását figyeli. A Vízöntő feladata, hogy egyensúlyt találjon a mozgás és a nyugalom között.

Az ember testének utolsó, tizenkettedik része pedig a lábfej. Az ember, amikor a földön megy, nyomot hagy, a szónak mind betű szerinti, mind metaforikus értelmében. „Nyomot hagyott az életben” – ezt mondják arról az emberről, aki méltóan járta az életútját, akit megjegyeztek a környezetében lévő emberek. Az orosz nyelvben sok szó tartalmazza a „nyom” [след] gyökeret: „örökös” [наследник], „követő” [последователь], „utolsó” [последний], „cserkésző vadász” [следопыт], „kutató” [исследователь], stb. Az ember lábfeje, talpa fizikai nyomot hagy. Az ember dolgai, cselekedetei a szellemi világba pecsételődnek. Ezek alapján a nyomok alapján lehet a szellemi világban olvasni, kutatni. Rudolf Steiner a Halak jelében született, és teljesítette misszióját – lefektette az utat a szellemi világba. Most már minden ember követheti ezt az utat. A Halak világnézete a pszichizmus. A külvilág hatást gyakorol az érzéseimre, a lélekben lenyomatok maradnak, ezeknek a hatásoknak a nyomai. Ha a léleknek nincs ereje megbirkózni velük, akkor vagy hisztéria, vagy érzéketlenség jön létre, a külvilág túl erős hatásától való védelem gyanánt. A pszichizmus ezeket az ellentéteket törekszik kiegyensúlyozni.

A szerzőről: 1970-ben született Kijevben. Az Oroszországi Antropozófiai Társaság tagja 1990-től. 2003 óta adja ki „A világ és a gyermekek” c., Waldorf-pedagógiával foglalkozó folyóiratot. Waldorf-iskolában dolgozik. Számos antropozófiai témájú cikk szerzője.

A fordítás alapja: <http://bdn-steiner.ru/modules.php?name=Books&go=page&pid=1417>. Fordította: Rákos Éva
A képet a fordító készítette, ebből a képből kiindulva: [https://anthrowiki.at/Weltanschauung_\(Anthroposophie\)](https://anthrowiki.at/Weltanschauung_(Anthroposophie))

*GA208, Antropozófia mint kozmoszofia II. [a ford. megj.]